

ЗАНЯТТЯ № 11

Тема: Симптоми та синдроми при захворюваннях жовчного міхура та підшлункової залози.

1. Актуальність теми: патологія жовчного міхура та підшлункової залози становить актуальну медичну та соціальну проблему, що зумовлено нераціональним харчуванням та нездоровим способом життя сучасного урбанізованого суспільства з його невід'ємними стресами. Ці захворювання є частою причиною госпіталізації хворих, нерідко - причиною ургентної операції, а навіть смерті. Один з найбільш розповсюджених їх синдромів - жовтяниця надзвичайно часто спостерігається не лише в клініці внутрішніх хвороб, а й в хірургічній, інфекційній та інших клініках. Велике значення має вміння медичного персоналу діагностувати жовтяницю в найбільш ранній термін та дотримання медперсоналом правильної тактики при її появі. Особлива актуальність проблеми полягає в тому, що дані захворювання часто є наслідком патології інших органів, а з другого боку призводять до важких ускладнень (цукровий діабет, кровотечі тощо). У зв'язку з вищезгаданим зрозумілою є важливість оволодіння діагностикою цієї патології з метою своєчасного і ефективного лікування даного контингенту хворих.

2. Навчальні цілі заняття:

Знати:

- анатомію печінки, жовчного міхура й жовчних шляхів, підшлункової залози;
- фізіологію травлення;
- нормальну та патологічну фізіологію печінки, жовчного міхура й жовчних шляхів, підшлункової залози;
- методи клінічного обстеження хворих з патологією жовчного міхура й жовчних шляхів, підшлункової залози;
- симптоматологію основних синдромів ураження жовчного міхура й жовчних шляхів, підшлункової залози;
- план обстеження хворих з основними синдромами ураження жовчного міхура й жовчних шляхів, підшлункової залози;
- діагностичне значення лабораторних та інструментальних методів обстеження хворих з патологією жовчного міхура й жовчних шляхів, підшлункової залози.

Вміти:

- зібрати анамнез;

- провести загальний і детальний огляд хворого з патологією жовчного міхура й жовчних шляхів, підшлункової залози;
- провести пальпацію жовчного міхура;
- провести пальпацію підшлункової залози;
- визначати больові точки;
- оцінювати результати лабораторних досліджень крові, сечі та калу при механічній жовтяниці;
- оцінювати результати дослідження дуоденального вмісту та інструментальних обстежень жовчного міхура й жовчних шляхів, підшлункової залози;
- виявляти та інтерпретувати клінічні прояви патології жовчного міхура й жовчних шляхів, підшлункової залози;
- виявлені симптоми групувати у синдроми захворювань жовчного міхура та жовчних шляхів, підшлункової залози.

Оволодіти:

- навичками самостійного клінічного обстеження хворих з основними синдромами захворювань жовчного міхура й жовчних шляхів, підшлункової залози;
- навичками розпізнавання симптомів захворювань жовчного міхура й жовчних шляхів, підшлункової залози та групування їх у відповідні синдроми;
- інтерпретацією даних лабораторних та інструментальних методів обстеження хворих з даною патологією.

3. Виховна ціль: полягає у переконанні студентів у необхідності систематичного навчання для досягнення високого професіоналізму, у виховуванні навичок раціонального харчування та здорового режиму в побуті; у поглибленні у студентів засад медичної деонтології стосовно хворих з наявністю жовтяниці; у вагомості первинної профілактики жовчнокам'яної хвороби.

4. Міждисциплінарна інтеграція:

Попередні дисципліни:

- медична біологія, генетика з паразитологією;
- мікробіологія;

- нормальна анатомія;
- нормальна фізіологія;
- патологічна анатомія;
- патологічна фізіологія;
- променева діагностика;
- медична психологія.

Наступні дисципліни:

- внутрішні хвороби;
- хірургія;
- епідеміологія;
- інфекційні хвороби;
- загальна гігієна;
- поліклінічна справа;
- сімейна медицина;
- онкологія;
- функціональна діагностика;
- фармакологія;
- соціальна медицина, економіка та організація охорони здоров'я.

Внутрішньопредметна інтеграція:

- методи обстеження хворих із захворюваннями травного тракту;
- методи обстеження хворих із захворюваннями жовчного міхура, жовчних шляхів, підшлункової залози;
- синдроми захворювань жовчного міхура, жовчних шляхів, підшлункової залози.

5. Зміст теми заняття:

1. Синдром підпечінкової жовтяниці.
 - 1.1. Особливості клінічної картини.
 - 1.1.1. Дані лабораторного дослідження крові, сечі та калу.
 - 1.1.2. Лабораторна діагностика та результати дуоденального зондування.
 - 1.1.3. Інструментальні методи дослідження при патології жовчного міхура, жовчовивідних шляхів та підшлункової залози.
2. Панкреатити.

- 2.1. Уявлення про гострий панкреатит.
- 2.2. Принципи невідкладної медичної допомоги.
- 2.3. Хронічний панкреатит.
 - 2.3.1. Основні етіологічні фактори.
 - 2.3.2. Клінічна картина.
 - 2.3.3. Лабораторно-інструментальні методи діагностики.

6. План та організаційна структура заняття

Підготовчий етап (10 % часу)

1. Організація заняття.
2. Визначення навчальних цілей та їх мотивація.
3. Контроль вихідного рівня знань.

Основний етап (75 % часу)

1. Самостійна робота студентів у палатах: розпитування тематичних хворих, загальний і детальний огляд, повне обстеження по системах органів включно з проведенням поверхневої та глибокої пальпації живота, перкусії печінки за Курловим.

2. Розбір результатів самостійної роботи студентів.

Студенти доповідають викладачу в присутності всієї групи анамнез та дані фізичного обстеження призначеного для курації хворого з патологією жовчного міхура та жовчних шляхів, підшлункової залози, відзначаючи можливі причини наявної патології.

3. Ознайомлення студентів з результатами лабораторно-інструментальних обстежень хворого за даними історій хвороби.

4. Інтерпретація даних лабораторних та інструментальних обстежень тематичних хворих.

5. Виявлені під час обстеження хворих симптоми студенти групують у відповідні синдроми.

Заключний етап (15 % часу)

Контроль і корекція рівня професійних вмінь і навичок.

Контрольні питання:

1. Обмін жовчних пігментів у нормі в організмі людини.
2. Які основні клінічні прояви підпечінкової (механічної) жовтяниці?
3. Розлади пігментного обміну за наявності механічної жовтяниці (за даними дослідження крові, сечі та калу).

4. Інструментальні методи дослідження при патології жовчного міхура, жовчовивідних шляхів, підшлункової залози.
5. Лабораторна діагностика та результати дуоденального зондування.
6. Жовчнокам'яна хвороба: основні скарги та дані фізичного обстеження, особливості больового синдрому.

Підведення викладачем підсумків заняття.

Домашня самопідготовка:

1. Замалювати схему пігментного обміну в нормі та патології.
2. Синдром підпечінкової (механічної) жовтяниці.
3. Хронічний холецистит та холангіт.
4. Дискінезії жовчовивідних шляхів та їх типи.
5. Жовчнокам'яна хвороба.
6. Дуоденальне зондування.
7. Інструментальні методи дослідження при патології жовчовивідних шляхів.

Література:

1. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 5-е вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – С. 381–393.
2. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 3-є вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – С. 381–393.
3. Основи внутрішньої медицини: Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського.– К.: Здоров'я, 2004. – С. 350–361.
4. Яворський О.Г., Ющик Л.В. Пропедевтика внутрішніх хвороб у запитаннях і відповідях. К.: Здоров'я, 2003. – 579, 607, 623–625, 628-638, 678–698 пит. (травна система).
5. Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Нейко Є.М., Пиріг Л.А. та ін.; за ред. проф. Ю.І.Децика. – К.: Здоров'я, 2000. – С.339–340, 349–360.
6. Яворський О.Г. Навчальний DVD-фільм «Пальпація, перкусія, аускультация». Українською й англійською мовами. – 2005. – 42 хв.
7. Яворський О.Г. Схема історії хвороби (для студентів III курсу). – Львів, 1992. – 16 с.

8. Новосад А.Б., Буфан М.М., Короткий В.В. Навчальна історія хвороби. Методичні вказівки для студентів III курсу медичного факультету. – Львів, 2019. – 20 с.
9. Короткий В.В., Новосад А.Б. Комп'ютерні тести з пропедевтики внутрішніх хвороб. – Київ: Здоров'я, 2001. – с. 95-119.